

تیر پیشنهادی: تحقق اقتصاد مقاومتی در سایه توجه به اقتصاد دانش محور

تحقق اقتصاد مقاومتی در سایه توجه به اقتصاد دانش محور

با تشدید تحریم های اقتصادی در سالهای گذشته و بروز اثرات سوء این تحریم ها بر پیکره اقتصادی کشور لزوم بازبینی و اصلاح ساختارها و فرآیندهای مدیریتی اقتصاد کشور بیش از پیش احساس می شود. نظریه موسوم به اقتصاد مقاومتی نیز در واقع در این راستا مطرح شده است. فارغ از اینکه نظریه اقتصاد مقاومتی و تجربه کشورهای مختلف در خصوص آن چیست. آنچه مسلم است نظریه مذکور معطوف به بسته‌ای است سیاستی که در راستای ترمیم و بهبود ساختارها و توسعه پایدار کشور مطرح شده است. اما آیا رسیدن به اهداف نظریه اقتصاد مقاومتی در اقتصاد نفتی ایران عملیاتی است؟ پاسخ مثبت است مشروط به سه شرط کلی زیر:

۱- تبلور اجماع مجموعه حاکمیتی کشور در سندی جامع شرایط با پیش بینی ضمانت اجرایی لازم ۲- نگاه بلندمدت و سیستماتیک به موضوع و پرهیز از بکارگیری رویکردهای اصلاحی شوک محور ۳- پرهیز از آزمون-خطا و اطمینان به تجربه کشورهای موفق و نظریه های آزمون شده توسعه محور

صرف نظر از تحلیل دو شرط اول آن چه موضوع این مطلب است پرداختن به الگو های آزمون شده ای است که کشورها در راستای توسعه پایدار مورد استفاده قرار می دهند. بررسی تجربه کشورها نشان می دهد که امروزه دولت ها جهت بهبود و ترمیم ساختارهای اقتصادی کشورشان بیش از آنچه به کمیت سرمایه انسانی و فیزیکی توجه کنند به ابزارهای بهبود کیفیت این نهاده ها که نهایتا منجر به ارتقاء بهره‌وری می شود توجه می کنند. لذا در این راستا کشورها روی به فراهم آوردن شرایط برای نظام اقتصاد دانش محور

آورده اند. منظور از اقتصاد دانش محور اقتصادی است که در آن همه چیز برای تولید دانش و ایجاد پژوهش محیا است و ارتباط نزدیکی بین مراکز خلق دانش و خطوط تولید، تجارت و مدیریت اقتصاد فراهم شده است. اهمیت این موضع در حدی است که یکی از شاخص های مهمی که بانک جهانی تقریباً هر سال آن را منتشر می کند. شاخص اقتصاد دانش بنیان است. بانک جهانی چارچوب اقتصاد دانش را بر چهار محور تحصیلات و آموزش، سیستم نوآوری، زیرساختارهای اطلاعاتی و رژیم نهادی و محرک اقتصادی مساعد تعریف کرده است و با اتکا به تجربه کشورهای مختلف نشان می دهد که سرمایه گذاری کشورها در این محورها منجر به بهبود بهره‌وری نیروی کار و دیگر عوامل تولید می شود و این موضوع در نهایت توسعه اقتصادی پایدار کشورها را بدنبال داشته است.

برای بررسی شرایط کنونی ایران در خصوص میزان برخورداری از اقتصاد دانش محور، گزارش ۲۰۱۳ بانک جهانی را مطالعه کردم که بر اساس آن میزان شاخص ایران (۳/۹) حتی از میانگین منطقه خاورمیانه (۴/۷۴) کوچکتر است. شاخص مذکور در خصوص کشورهای از قبیل رژیم اشغالگر قدس، امارات، بحرین، عربستان، عمان در مقایسه با ایران از وضعیت مناسبتری برخوردار می باشد. البته صرفنظر از نگاه منطقه‌ای در بین کشورهای دارای روابط اقتصادی با ایران ۳ کشور ژاپن، کره جنوبی و سنگاپور بلحاظ تعمیق محورهای دانش در اقتصاد از پیشرفت مناسبی برخوردار شده اند. بررسی نتایج مطالعات محققان حاکی است که ژاپن از سیاست های زیر در این راستا بهره گرفت است:

- تأکید بر علوم زندگی، علوم زیستی و ریزفناوری به عنوان اولویت های اصلی در توسعه علوم و فناوری
- سیاستگذاران ژاپن با شناخت مزیت این کشور در تولید و صدور دانش و با اتخاذ سیاست های جهانی فناوری، به دنبال گسترش بازارهای خارجی خود برای این محصول هستند.
- توسعه آموزش های فنی حرفه ای و ارتباط صنعت و دانشگاه: شالوده ارتقای توان فنی نیروی کار و

تعامل علم و صنعت به طور عمومی، ابداع و بهره گیری از فناوری های جدید و نیز اصلاح فرایند تولید است.

• اختصاص بودجه برای ادامه توسعه علمی به منظور حفظ مزیت جهانی آن در تولید و صادرات دانش کره جنوبی نیز تأکید بر فعالیت های پژوهش و ساخت شهر علمی و پژوهشی دایدوک اینوپولیس را محور برنامه هایش قرار داده است. سنگاپور نیز به توسعه شتابنده و فراوان دولت الکترونیک به منظور نهادینه کردن عنصر دانش در اجزای جامعه پرداخته و ضمن ایجاد معافیت های مالیاتی برای بخش های فعال پژوهشی، در راستای توسعه ارتباط صنعت و دانشگاه نیز سرمایه گذاری کرده است.

در مجموع با در نظر گرفتن تجارب کشورهای مذکور اگر بخواهیم نسخه ای در رابطه با بهبود شرایط اقتصاد دانش محور برای ایران پیشنهاد نمائیم. اولاً تأکید بر این مطلب ضروری است که نگاه اصلاحی در این راستا باید همه جانبه و تدریجی باشد چراکه باید این واقعیت را پذیرفت، ساختارهای اقتصادی کشور سالها است که بر مبنای درآمدهای نفتی شکل گرفته و لذا اصلاحات ساختاری کوتاه مدت را بر نمی تابد و نتایج معکوسی را رقم می زند. اما بهر حال راه کارهایی برای بهبود شرایط به شرح زیر قابل توصیه است:

- توجه به پیاده سازی نقشه جامع علمی و نظام ملی نوآوری کشور
- تجمیع و بهینه سازی بسترهای اطلاعاتی و آماری موجود
- اختصاص بودجه بیشتر به پژوهشکده های تخصصی کشور و ایجاد ارتباط این پژوهشکده ها با نظام

تولیدی کشور

تایید تهیه کننده:	تایید مدیر ذیربط:	تایید حوزه ریاست:	تایید رییس موسسه:
☐	☐	☐	☐